

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1CoP/10/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8713201914
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 04. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8713201914.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a sudcov JUDr. Jozefa Angeloviča a JUDr. Mariany Muránskej vo veci starostlivosti súdu o mal. dieťa Y. I., nar. XX.X.XXXX bytom u matky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad, pochádzajúcich z rodičov matky L. I., nar. XX.X.XXXX, bytom T., U. XXXX/XX, zastúpenej JUDr. Jozefom Furčákom, advokátska kancelária Vranov nad Topľou, Puškinova 856/4 a otca Y. I., nar. X.X.XXXX, L. F., Q. XXX, o návrhu otca o zníženie výživného na mal. dieťa, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu v Poprade, č.k. 14P 38/2013-54 z 4.9.2013 a o odvolaní otca proti dopĺňaciemu rozsudku Okresného súdu v Poprade 14P 38/2013-84 z 29.1.2014 jednohlasne takto

rozhodol:

Mení rozsudok súdu prvého stupňa 14P 38/2013-54 z 4.9.2013 v spojení s dopĺňacím rozsudkom 14p 38/2013-84 z 29.1.2014 tak, že mení rozsudok Okresného súdu Poprad č.k. 13C 172/2009-28 z 12.2.2010 v časti výživného na mal. Y. I., nar. XX.X.XXXX tak, že znižuje otcovi výživné zo sumy 350 Eur mesačne na výšku 30% životného minima na nezaopatrované nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona počnúc od 1.8.2012, ktoré je povinný platiť matke vždy do 15. dňa každého mesiaca vopred od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd 14P 38/2013-54 z 4.9.2013 súd prvého stupňa zmenil rozsudok Okresného súdu v Poprade, č.k. 13C 172/2009-28 z 12.2.2010 v časti výživného na mal. dieťa Y. I., nar. XX.X.XXXX tak, že znížil otcovi výživné zo sumy 350 eur na sumu 100 eur mesačne, ktoré určil otcovi za povinnosť platiť matke vždy do 15. dňa každého mesiaca vopred počnúc 1.5.2013 až do doby kým sa nezmenia pomery. Ďalším výrokom dlžné výživné za čas od 1.5.2013 do 31.8.2013 v sume 300 eur určil za povinnosť otcovi zaplatiť matke do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že úprava práv a povinností rodičov voči mal. dieťaťu bola vykonaná v rozsudku 13C 172/2009-28 z 12.2.2010, ktorý nadobudol právoplatnosť 5.3.2010. Týmto rozsudkom bolo manželstvo rodičov rozvedené a na čas po rozvedení manželstva bolo mal. dieťa zverené do osobnej starostlivosti matky, ktorá bola oprávnená zastupovať a spravovať jeho majetok a výživné bolo určené vo výške 350 eur mesačne. V tom čase otec vykonával činnosť ako konateľ a spoločník vo svojej firme, kde jeho oficiálny príjem bol 460 eur mesačne. Rodičia v časti o úpravu práv a povinností uzavreli rodičovskú dohodu a vzdali sa práva podať opravný prostriedok. Od predchádzajúcej úpravy sa pomery otca zhoršili. Na jeho obchodnú spoločnosť a na neho bol vyhlásený konkurz, takže nemá žiaden príjem zo svojej doterajšej podnikateľskej činnosti a nespĺňa ani podmienky na zapísanie do evidencie uchádzača o zamestnanie. Pre dlhodobé neplnenie vyživovacej povinnosti otca na dieťa bolo začaté trestné stíhanie,

ktoré prebieha na Okresnom súde v Poprade pod sp. zn. 5T 22/2013 a z týchto dôvodov aj otec podal návrh na zníženie výživného, keďže nie je schopný platiť doterajšie stanovené výživné. Návrh na zníženie výživného podal od 1.8.2012 na sumu 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené dieťa. Matka žiadala určiť 100 eur mesačne a kolízny opatrovník na sumu 100 eur mesačne. V konaní otec podal návrh na vydanie predbežného opatrenia, ktorým žiadal, aby rozhodol súd prvého stupňa predbežne o znížení výživného na sumu 30 eur mesačne s poukazom na mimoriadne okolnosti a prebiehajúce trestné stíhanie. Súd prvého stupňa tento návrh rozhodnutím 14P 38/2013-20 z 1.3.2013 zamietol. V dôsledku odvolania bolo toto rozhodnutie zmenené a Krajský súd v Prešove rozhodnutím 21CoP 11/2013-43 z 30.4.2013 vyhovel návrhu na vydanie predbežného opatrenia a stanovil sumu 100 eur mesačne, ktorú bol povinný prispievať predbežne na výživu mal. dieťaťa vždy do 15. Dňa vopred k rukám matky s tým, že splatnosť tohto predbežného opatrenia trvá do právoplatného skončenia vo veci samej. Súd prvého stupňa s poukazom na odôvodnenie a právne posúdenia rozhodnutia týkajúceho sa predbežného opatrenia si osvojil aj v tomto rozhodnutí a znížil výživné na mal. dieťa na sumu 100 eur mesačne od 1.5.2013 do budúca, teda od nasledujúceho mesiaca po nariadení predbežného opatrenia. Pokiaľ otec podal návrh aj na zníženie výživného od 1.8.2012 súd prvého stupňa tento návrh neakceptoval. Pokiaľ išlo o dlžné výživné vychádzal z obdobia, za ktoré znížil výživné a to do rozhodnutia súdu prvého stupňa s prihliadnutím, že otec uhradil 100 eur za toto obdobie matke, preto bol dlh vyčíslený na sumu 300 eur mesačne.

Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p..

Odvolací súd uznesením 1CoP 33/2013-73 z 27.11.2013 vrátil vec na rozhodnutie o návrhu otca na zníženie výživného za obdobie od 1.8.2012 do 30.4.2013.

Súd prvého stupňa rozhodol o návrhu otca na zníženie výživného od 1.8.2012 do 30.4.2013 rozsudkom 14P 38/2013-84 z 29.1.2014 tak, že návrh otca zamietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že skorším rozsudkom zo 4.9.2013 znížil otcovi zo sumy 350 eur na sumu 100 eur mesačne počnúc 1.5.2013. Už z rozhodnutia odôvodnenia tohto rozsudku vyplýva, že hoci otec žiadal znížiť výživné od 1.8.2012, tento návrh otca neakceptovala, keďže ide o konanie, ktoré mohlo začať aj bez návrhu a súd návrhom otca nie je viazaný. Podľa tohto súdu považoval návrh otca za nedôvodný za toto obdobie, keďže otec má možnosť si privyrobit' v prevádzke svojej matky, ide o muža v produktívnom veku a obdobie i výšku súd prvého stupňa rozhodol už v rozsudku 14P 38/2013-54 z 4.9.2013. Rozhodol dopĺňacím rozsudkom na základe pokynu odvolacieho súdu.

Proti rozsudku z 4.9.2013v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie otec. Od 22.11.2002 je spoločníkom a konateľom obchodnej spoločnosti UNITRANS TATRY, s.r.o. toho času v konkurze so sídlom Levočská 827/23 Poprad, IČO 36 482 714. Predmetom činnosti tejto obchodnej spoločnosti bola cestná nákladná doprava. Spoločnosť v dôsledku hospodárskej krízy v roku 2008 začala mať finančné problémy, pokles zákazok, pokles trhových cien a zhoršenie platobnej disciplíny. Táto okolnosť vyústila v to, že Okresný súd v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 2R 4/2011 vyhlásil reštrukturalizáciu nad touto spoločnosťou. Vzhľadom na to, že 11.6.2012 spoločnosť Československá obchodná banka, a.s., ako člen veliteľského výboru v dôsledku toho, že ani do roka nebol predložený reštrukturalizačný plán veliteľskému výboru, podala návrh na konkurz nad spoločnosťou. Reštrukturalizačné konanie bolo zastavené a bol vyhlásený konkurz, ktorý doteraz nie je skončený dňom 3.1.2013 rozhodnutie o začatí konkurzného konania bolo zverejnené v Obchodnom vestníku. Otcovi sa nepodarilo zamestnať v tomto období požiadal o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Poprade, ale jeho žiadosť bola zamietnutá. Dôvodom bolo to, že otec je stále spoločníkom spoločnosti a teda nemôže žiadať o zaradenie do evidencie o uchádzačov o zamestnanie. Zároveň tiež v decembri 2012 rovnaký úrad odmietol poskytnúť aj dávku v hmotnej núdzi z tých istých dôvodov. V súčasnej dobe nie je schopný naposledy stanovené výživné vo výške 350 eur mesačne a od 1.8.2012 je už v omeškaní s platením výživného, ktoré predstavuje čiastku cca 3000 eur. Za uvedené obdobie uhradil matke 100 eur mesačne, žiaden príjem nemá, vypomáha matke, ktorá mu poskytne mesačne 50 eur ako výpomoc, žije sám, nemá priateľku. Žije teda v domácnosti so svojou matkou, nemá ani hnutelný, ani nehnuteľný majetok, motorové vozidlo, je zadlžený. Matka mal. dieťa dala podnet na začatie trestného stíhania pre podozrenia zo spáchania trestného činu zanedbania povinnej výživy. Toto konanie bolo dňa 25.9.2013 aj rozhodnuté a otec bol uznaný vinným za spáchanie prečinu zanedbania povinnej výživy a bol mu uložený trest odňatia slobody na dobu 5 mesiacov s podmieneným odkladom 1 rok. Toto rozhodnutie zatiaľ nie je právoplatné. Nemôže súhlasiť so záverom súdu prvého stupňa, že na jednej

strane považuje návrh a zníženie výživného za dôvodný vzhľadom na jeho platobnú neschopnosť v rámci obchodnej spoločnosti a jeho nemajetnosť, na druhej strane poukázal na to, že si osvojuje odôvodnenia a právne posúdenie predbežného opatrenie, ktorým bolo znížené výživné zo sumy 350 eur na 100 eur mesačne odvolacím súdom. Skutočnosť, že je naďalej vedený ako spoločník a konateľ spoločnosti, ale objektívne bolo vyhlásené konkurzné konanie nad touto spoločnosťou, otec nemá žiaden príjem, predložil dôkaz súdu o tom, že správca konkurznej podstaty spoločnosť Prvá arbitrážna, a.s., takého potvrdenie vydala. Táto zmena, a to výrazne zníženie jeho príjmu, resp. jeho nemajetnosť nenastala len od 1.5.2013, ale už od 1.8.2012, kedy z objektívnych príčin nebol schopný plniť si vyživovaciu povinnosť. Stará sa syna aspoň tak, že trávi s ním čas u svojej matky, kde táto zastrešuje starostlivosť o mal. dieťa. Rovnako nemôže súhlasiť s tým, že nepriaznivú finančnú situáciu v spoločnosti si zavinil on sám. Ak by tak bolo správca konkurznej podstaty by bol povinný podať podnet na trestné stíhanie za trestný čin, tzv. zavineneho úpadku. Táto okolnosť nastala v dôsledku hospodárskych pomerov na Slovensku.

Otec podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie aj proti dopĺňaciemu rozsudku, ktorým súd prvého stupňa zamietol návrh na zníženie výživného od 1.8.2012 do 30.4.2013. V tomto odvolaní uviedol, že okrem dôvodov uvedených nesúhlas s tým, že bol zamietnutý jeho návrh späťne od 1.8.2012 na pojednávaní, ktoré sa malo konať o 9.50 hod, neskôr bolo na úradne tabuli oznámené, že z technických príčin pojednávanie presunuté o hodinu. Potom, keď sa dostavil do sídla súdu prvého stupňa, zistil, že už prebieha pojednávanie v inej právnej veci a následne mu bolo oznámené, že vo veci už bolo v jeho neprítomnosti rozhodnuté. Naďalej zotrváva v tom, že nad spoločnosťou bol vyhlásený konkurz, nemá žiaden príjem, nevzdal sa svoje zárobkovej príjmovej možnosti vlastným zavinením a z toho dôvodu si myslí, že vzhľadom aj na prebiehajúce trestné konanie, že boli preukázané podstatné zmeny jeho pomerov, ktoré odôvodňujú rozhodnúť vo veci zníženia výživného.

Matka sa k odvolaniu otca nevyjadřila.

Kolízny opatrovník navrhol rozhodnúť v súlade so záujmami mal. dieťaťa a rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdiť.

Odvolací súd prejednal vec podľa ustanovení § 212 ods. 1, 2 O.s.p. a to bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a zistil, že odvolanie otca je dôvodné.

Podľa § 65 ods. 1, 2 a 3 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodičov bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené, neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre mal. dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Podľa § 81 ods. 1 O.s.p., aj bez návrhu môže súd konanie začať vo veciach starostlivosti o maloletých, konania o vyslovenie prípustnosti prevzatia alebo dodržania ústavnej starostlivosti, konanie o spôsobilosti na právne úkony, opatrovnícke konanie, konanie o vyhlásení za mŕtveho, konanie o dedičstve a ďalšie konania, kde to pripúšťa zákon.

Podľa § 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p. súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu.

Z konania vyplynulo, že posledná úprava práva a povinností rodičov k mal. dieťaťu bola vykonaná rozsudkom Okresného súdu v Poprade 13C 172/2009-28 z 22.2.2010. Vo vzťahu k práva a povinnostiam rodičov k maloletému bola uzavretá rodičovská dohoda, v rámci ktorej bolo dohodnuté výživné mesačne vo výške 350 eur. Zo správy opatrovníka vyplynulo, že matka a otec v tom čase pracovali vo firme UNITRANS TATRY, s.r.o., Poprad, matka ako asistentka s priemerným príjmom 400 eur mesačne a poberala aj prídavok na mal. dieťa vo výške 21,25 eur, otec ako konateľ s príjmom zhruba 450 eur mesačne. V tom čase mal. dieťa navštevovala 4. ročník ZŠ R. v T.. Navštevoval aj školskú jedáleň, išlo o zdravé dieťa bez zvyšených výdavkov.

V čase podania návrhu otca na zníženie výživného 8.2.2013 mal. dieťa bolo žiakom 7. ročník ZŠ, žije v spoločnej domácnosti s matkou a stretáva sa aj s otcom. Matka pracuje ako asistentka vo firme INSUL, s.r.o., Klenov, na základe dohody o pracovnej činnosti, kde príjem v roku 2013 bol 136 eur brutto za mesiace január a február 2013. Z rozhodnutia Okresného súdu v Prešove, č.k. 2R 4/2011 vyplýva, že 22.6.2012 bol vyhlásený nad obchodnou spoločnosťou UNITRANS TATRY, s.r.o., Poprad konkurz a správcom úpadcu bola ustanovená spoločnosť Prvá arbitrážna KS, Banská Bystrica. Jediným konateľom a spoločníkom tejto firmy je Y. I., ktorý je otcom mal. dieťaťa a ktorý od tohto obdobia nepoberal žiadnu odmenu ani nevykonával žiadnu podnikateľskú činnosť. Z Obchodného vestníka 2/2013 vyplýva, že pod sp. zn. 1K 63/2013 z 27.12.2012 bolo zistené, že začalo konkurzné konanie aj voči Y. I., ako fyzickej osobe.

Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že pomery na strane otca sa výrazným spôsobom zmenili od poslednej úpravy a tieto sa prejavili aj, ako vyplýva zo strany kolízneho opatrovníka v tom, že uhrádza matke len výživné v minimálnej výške za obdobie od mesiaca augusta 2012 až do februára 2013. Žiaden príjem zo strany otca nebol zistený, otec nie je ani zaevidovaný na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, keďže je stále vedený ako podnikateľ a konateľ obchodnej spoločnosti, nebol v konaní zistený žiaden majetok. So synom sa stretáva v domácnosti svojej matky, ktorá vlastne finančne hradí náklady, ktoré sú potrebné pre pobyt otca a maloletého v jej domácnosti. Vypomáha matke, za čo dostáva od matky 50 eur mesačne.

Vzhľadom na takto zistené pomery, odvolací súd dospel k záveru, že potrebné zmeniť rozhodnutie súdu prvého stupňa vzhľadom k tomu, že nie je možné súhlasiť s rozhodnutím súdu prvého stupňa o tom, že sa skutkovo aj právne stotožnil s rozhodnutím odvolacieho súdu 21CoP 11/2013-43 z 30.4.2013. V tomto rozhodnutí bolo vyhovené návrhu otca na vydanie predbežného opatrenia o dočasnom znížení výživného do skončenia vecí, kde je konštatované, že od 1.8.2012 došlo k zmene pomerov u otca a tieto odôvodnil dočasne znížiť výživné na sumu 100 eur mesačne. V ďalšom odvolací súd konštatuje okolnosti týkajúce sa spoločnosti UNITRANS TATRY, s.r.o. v konkurze ako aj otca mal. dieťaťa ako dlžníka a úpadcu ako fyzickej osoby.

Z konania ďalej vyplynulo, že vzhľadom na dlhodobé neplnenie si vyživovacej povinnosti bol podaný podnet na trestné stíhanie voči otcovi v priebehu konania, otec predložil dokonca rozhodnutie Okresného súdu v Poprade, ktorý bol uznaným vinným z prečinu zanedbania povinnej výživy (5T 22/2013-92 z 25.9.2013), kde mu bola stanovená podmienka s odkladom na skúšobnú dobu jedného roka. Všetky tieto okolnosti svedčia o tom, že otec nie je schopný platiť stanovené výživné vzhľadom na to, že toho času nachádza v situácii, kedy nepodniká, nezarába, je bez príjmu a žije u svojej matky. Tá vypomáha pri starostlivosti o mal. dieťa v čase keď sa nachádza v domácnosti s otcom u nej. Tieto okolnosti podľa názoru odvolacieho súdu vyústili v potrebu vychádzať zo skutkových zistení a z toho aj posúdiť dôvodnosť zníženia výživného zo strany otca.

V konaní nebolo preukázané tvrdenie matky maloletého, resp. jeho zástupcu, že otec si zavil túto situáciu sám, preto nie je namieste znížovať výživné aj keď je zrejme, že mal. dieťa z poslednej úpravy, ktorá bola vykonaná pred 3 rokmi určite vyžaduje vyššie náklady v podobe už samotného zabezpečenia stravy, ošatenia, obutia, jeho aj mimoškolských aktivít, na druhej strane však vyplýva zo zákona o rodine, že otec môže participovať len na životnej úrovni svojich rodičov.

Zákon o rodine myslí aj na okolnosti, keď rodič pomery na strane jedného z rodičov, ktoré mu bolo určené výživné nie je možné určiť iným spôsobom ako vo výške 30% zo sumy živného minima ako to uvádza § 62 ods. 3 zákona o rodine. Tieto podmienky sú v prípade otca v súčasnej dobe naplnené. Pokiaľ aj v odvolaní záverom otec uvádzal, že za pomoci brata a matky sa bude snažiť prispievať sumou 100 eur na výživu maloletého, podľa názoru odvolacieho súdu je potrebné vychádzať z pomerov otca, ktorý má vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu a samozrejme vychádzať z toho, že otec sa bude všemožne usilovať čo najskôr si zabezpečiť príjem v rozsahu, ktorý by umožňoval platiť výživné, ktoré je primerané a adekvátne potrebám dieťaťa.

Vzhľadom na to, že išlo o konanie o mal. dieťaťa, kde nie je súd viazaný návrhom pokiaľ išlo o tom, ako žiadal rozhodnúť otec vo veci a ani odvolacím návrhom, bolo potrebné vychádzať zo skutočností, ktoré boli preukázané v konaní a nemožno sa stotožniť so záverom, že otec dieťaťa je zdravý v produktívnom

veku, a preto možno rozhodnúť vo výške výživného 100 eur. Rovnako sa nemožno stotožniť so záverom súdu prvého stupňa, v ktorom uvádza, že sa v pôvodnom rozhodnutí stotožnil so skutkovými právnymi závermi odvolacieho súdu v čase, keď vydal predbežné opatrenie, ktoré má dočasná charakter a to vyplýva jasne z rozhodnutia odvolacieho súdu a toho, že toto platí len na čas do rozhodnutia vo veci samej. V predbežnom opatrení sa poskytuje len dočasná ochrana a už tam bolo konštatované, že pomery u otca sa zmenili práve od 1.8.2012. Otec žiadal zmenu súdneho rozhodnutia od 1.8.2012, preto aj doplniacim rozsudkom súd prvého stupňa musel rozhodnúť pokiaľ išlo o obdobie, za ktoré žiadal otec zmenu súdneho rozhodnutia. Aj keď ide o konanie, ktoré je možné začať bez návrhu, nie je súd viazaný návrhom vo vzťahu k výške výživného, ale je potrebné sa zaoberať obdobím, za ktoré žiada takúto úpravu. V tomto smere je potrebné potom rozhodnúť od toho obdobia, kedy nastala zmena a v danom prípade dátum 1.8.2012 je už tým dátumom, kedy bol vyhlásený konkurz na spoločnosť, ktorej jediným konateľom a spoločníkom bol otec, neboli preukázané žiadne iné majetky, príjmy a podnikateľské aktivity, následne znásobil túto okolnosť ešte aj konkurz vyhlásený nad otcom maloletého ako fyzickou osobu, čiže podmienky na to, aby bola zmenené súdne rozhodnutie späť od 1.8.2012 podľa názoru odvolacieho súdu boli preukázané, preto neobstojí potom vyjadrenie súdu prvého stupňa v doplniacom rozhodnutí o tom, že považoval za neopodstatnený návrh otca znížiť toto výživné od 1.8.2012 aj keď tie isté okolnosti viedli súd prvého stupňa k zníženiu výživného k 1.5.2013.

Z týchto všetkých okolností a dôvodov odvolací súd podľa § 220 O.s.p. zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa.

O trovách konania súd rozhodol v súlade s § 224 ods. 2 O.s.p. a rozhodol o trovách celého konania v spojení s § 146 ods. 1, psím. a/ O.s.p., keďže išlo o konanie, ktoré mohlo začať aj bez návrhu, pretože vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.